

Досвід спільного перебування матері та дитини у відділенні патології новонароджених разом з іншими членами родини

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)

*Дитяча міська клінічна лікарня (м. Полтава)

Робота виконана в рамках науково-дослідної роботи Інституту педіатрії, акушерства та гінекології НАМН України «Розробити технології підвищення ефективності діагностики, профілактики та лікування ЦМВ інфекції та герпесу II типу у новонароджених від інфікованих матерів» (державний реєстраційний № V 01.05.Y000308).

Вступ. Упродовж останніх десятиріч в неонатальній практиці відбулася кардинальна зміна стандартів лікування, виходжування та реабілітації дітей з перинатальною патологією. Однією з важливих ланок цього процесу є переосмислення ролі батьків і близьких новонародженого та морально-етичних принципів надання допомоги. Виникла нагальна потреба забезпечення догляду, орієнтованого на дитину та родину, з впровадженням методів психологічної підтримки батьків новонародженого, навчання персоналу етичним принципам неонатології [1,2].

Доведено, що здоров'я та сприятливий розвиток плоду та немовляти тісно пов'язані зі станом матері: її фізичним та психічним здоров'ям. Велике значення мають також психосоціальні чинники – особливості взаємовідносин у родині та соціальному оточенні, ступінь готовності сім'ї до народження дитини.

Психологічні аспекти підготовки до батьківства включають:

- перебудову ієрархії особистих мотивів і пріоритетів;
- розвиток структурованого образу дитини;
- включення образу дитини до самосвідомості батьків;
- позитивний особистий зміст вагітності та майбутнього батьківства для власної актуалізації жінки та чоловіка;
- сформованість та емоційна наснага образів материнства та реальної ситуації в родині;
- адекватна оцінка своєї батьківської компетентності;
- формування сенситивності по відношенню до новонародженого, його потреб та інтересів [2, 4-6].

Неонатальний період вимагає від жінки досить швидкої адаптації до потреб дитини та забезпечення оптимальних умов його розвитку. Велике значення мають адекватність та сила емоційних реакцій матері. Нестача або порушення відчуття материнства негативно впливають на взаємовідносини в системі матір – новонароджений та обумовлюють порушення психологічного та психосоматичного статусу. Разом з тим, доведено, що навіть при народженні

здорової дитини, у батьків можуть виникати по відношенню до неї такі емоції як невдоволення, невпевненість у власних силах, немотивовані побоювання щодо здоров'я малюка. В разі народження хворої та/або недоношеної дитини, поряд з цим виникають також такі медико-етичні проблеми як відчуття провини, труднощі щодо отримання інформації про стан та подальший прогноз дитини, виключення батьків з процесу формування тактики лікування, надмірне обмеження батьківського догляду, тощо [3, 7, 8].

Все це обумовлює необхідність адекватної медико – психологічної підтримки з метою становлення гармонійних взаємовідносин в системі матір – новонароджений.

Метою роботи було дослідження динаміки психо-емоційного стану матерів під час перебування разом з дітьми у відділенні патології новонароджених.

Об'єкт і методи дослідження. Проведено визначення особливостей психо – емоційного стану матерів, які перебували з дітьми у відділенні патології новонароджених ДМКЛ м. Полтави. Проведено анонімне опитування 197 жінок за допомогою спеціально розроблених анкет. Анкети заповнювалися при поступленні до відділення, на 7-10 добу перебування та при виписці. В процесі дослідження було виділено 2 групи: I група (основна) – 112 жінок, які перебували у відділенні разом з іншим членом родини та II група (контрольна) – 85 жінок, які здійснювали догляд за дитиною одноособово.

Усі показники статистично оброблялися з визначенням середнього значення (M) та похибки середнього (m); вірогідність оцінювали за допомогою t- критерію Стьюдента.

Результати досліджень та їх обговорення. Відділення патології новонароджених ДМКЛ м. Полтави засновано в 1977 році та розраховано на 30 ліжок новонароджених. Починаючи з 2000 року у відділенні введено спільне перебування матері та дитини. Психическое здоров'я родителів и характер их взаимоотношений с младенцем определяют состояние его психического развития и здоровья. Мати та новонароджений являють собою цілісну біопсихосоціальну систему, тому обстеження та терапія дитини можливі лише за умов присутності матері. Разом з тим, жінка потребує в зв'язку з високим рівнем фізичного та нервово-психічного навантаження постійної підтримки близьких.

Стратегія роботи колективу відділення базується на створенні сприятливих умов для постійного перебування разом з дитиною не тільки матері, а й інших членів родини.

Упродовж 2011-2012 років у відділенні перебувало 1196 новонароджених, з них 1158 (96,9%) – на сумісному перебуванні. У 38,5% випадків догляд за дитиною окрім матері здійснювали інші члени родини: батько дитини – у 49,1%, бабусі – 44,7%, інші близькі – 5,4%.

При порівнянні контингенту досліджуваних груп було визначено, що в обох групах був рівний відсоток доношених та передчасно народжених дітей (48,2% 52,2% відповідно). В кожній групі був також однаковий відсоток жінок, які народили двійню: 11,6% (14) в основній та 11,7% (10) – в контрольній. Дітей від попередніх вагітностей, а таким, чином, і досвід догляду за немовлятами мали у кожній групі близько третини жінок (31,2% у I групі та 34,1% в II групі). При цьому, досвід догляду за хворими новонародженими 11,6% та 14,1% матерів в кожній групі. Середній вік матерів був відповідно 26,7 років та 27,1 року.

Структура захворюваності дітей в обох групах також значно не відрізнялася (рис.).

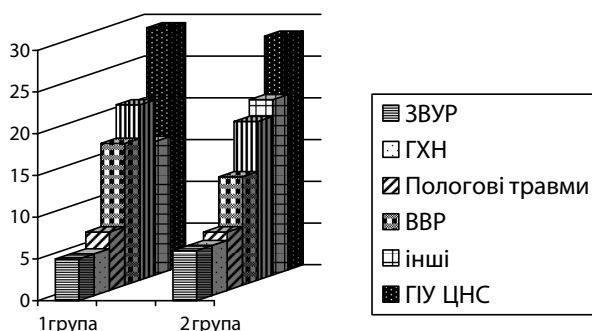

Рис. Структура захворюваності новонароджених.

При проведенні анкетування були отримані наступні дані: серед жінок основної групи вважали доцільним перебування іншого члена родини в відділенні 98,4%, серед жінок контрольної групи – 81,2%.

Характерною особливістю жінок які народили хворих дітей є переважання негативних емоцій. При

госпіталізації дитини у відділення постійне відчуття стурбованості та занепокоєння виникало в переважній більшості жінок 105 (93,8%) жінок I групи та в 79 (92,9%) жінок II групі. Понад 80 відсотків жінок в обох групах (84,5 та 82,4%) вважали себе недостатньо обізнаними, щодо догляду за хворою дитиною, відчуття невпевненості у власних силах відзначали також достатньо велика кількість матерів (89,2% та 81,2% в кожній групі відповідно), відчуття провини було притаманне майже половині з них (47,3% та 55,2%). Сумніви у сприятливому прогнозі щодо здоров'я дитини в майбутньому відчували майже третина всіх опитаних жінок: 27,6% – в основній та 28,2% – в контрольній групі.

Наприкінці першого тижня перебування емоційні відчуття у жінок обох досліджуваних груп мали певну тенденцію до позитиву. Разом з тим, привертає увагу більш тривале збереження негативного забарвлення загального емоційного стану матерів контрольної групи. Це, на нашу думку, пов'язано з відсутністю, на відміну від жінок основної групи, достатньої повсякденної підтримки близьких. До моменту виписки дитини з стаціонару майже всі жінки вважали себе готовими до здійснення самостійного догляду за дитиною та мали впевненість в сприятливому прогнозі. Окрім того, жінки основної групи відзначали покращення взаєморозуміння між членами родини, поліпшення суб'єктивної оцінки якості сну, загального емоційного стану.

Висновки.

1. Спільне перебування у відділенні разом з дитиною не тільки матері, але й інших членів родини сприяє поліпшенню емоційного статусу матері, набуттю відчуття впевненості у власних силах.

2. Здійснення спільного догляду за дитиною з перших днів життя сприяє формуванню однакових поглядів батьків на виховання дитини, покращує взаємовідносини в родині.

3. У відділеннях патології новонароджених необхідно створювати сприятливі умови для перебування разом з дитиною не тільки матері, але й інших членів її родини.

Перспективи подальших досліджень. В подальшому планується вивчити особливості періоду адаптації передчасно народжених дітей за допомогою активної тактильної стимуляції з боку матері та інших членів родини.

Список літератури

1. Добряков И. В. Перинатальная психология / И. В. Добряков. – СПб.: Питер, 2010. – 272 с.
2. Запорожан В. Н. Путь к нооэтике / В. Н. Запорожан. – Одесса: Одесский медицинский университет, 2008 – 284 с.
3. Исупова Г. Н. Клиническая оценка преимуществ совместного пребывания матери и новорожденного ребенка / Г. Н. Исупова, А. В. Широгорова, Ф. Г. Мухаметшин – код доступа <http://www.akev.ru/content/view/125/43/>.
4. Пасічник І. П. Усвідомлене материнство – гарантія безпечного середовища для розвитку дитини / І. П. Пасічник, Л. В. Курова // Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. – 2011. – Т. I, №2. – С. 12-15.
5. Филиппова Г. Г. Материнство и основные аспекты его исследования в психологии / Г. Г. Филиппова // Вопросы психологии. – 2001. – №2. – С. 22-36.
6. Чайка В. К. Вплив сімейних обставин на формування девіантного відношення до материнства / В. К. Чайка, О. І. Остапенко // Медико – соціальні проблеми сім'ї. – 2008. – Т. 13, № 1-2. – С. 25-28.
7. Cerezo M. A. Mother-infant interaction and children's socio-emotional development with high and low-risk mothers / M. A. Cerezo, G. Pons-Salvador, R. M. Trenado // Infant Behavior & Development [Infant Behav Dev] 2008 Dec; Vol. 31 (4), pp. 578-89. Date of Electronic Publication: 2008 Sep 14.
8. Luipen S. J. Effects of stress throughout the lifespan on the brain, behaviour and cognition / S. J. Luipen, B. S. Mc. Ewen, M. R. Gunnar, C. Heim // Nat. Neurosci. – Vol. 10(6). – P. 434-445.

УДК 616-053.32-08-84

ДОСВІД СПІЛЬНОГО ПЕРЕБУВАННЯ МАТЕРІ ТА ДИТИНИ У ВІДДІЛЕННІ ПАТОЛОГІЇ НОВО-НАРОДЖЕНИХ РАЗОМ З ІНШИМИ ЧЛЕНАМИ РОДИНИ

Мизгіна Т. І., Зюзіна Л. С., Щербань О. А., Ананевич О. І.

Резюме. В роботі представлені дослідження динаміки психо-емоційного стану матерів під час перебування разом з дітьми у відділенні патології новонароджених. Встановлено, що спільне перебування у відділенні разом дитиною не тільки матері, але й інших членів родини сприяє поліпшенню емоційного статусу матері, набуттю відчуття впевненості у власних силах. Тому у відділеннях патології новонароджених необхідно створювати сприятливі умови для перебування разом з дитиною не тільки матері, але й інших членів її родини.

Ключові слова: психоемоційний стан, відділення патології новонароджених, новонароджені, матері.

УДК 616-053.32-08-84

ОПЫТ СОВМЕСТНОГО ПРЕБЫВАНИЯ МАТЕРИ И РЕБЕНКА В ОТДЕЛЕНИИ ПАТОЛОГИИ НОВО-РОЖДЕННЫХ ВМЕСТЕ С ДРУГИМИ ЧЛЕНАМИ СЕМЬИ

Мызгина Т. И., Зюзина Л. С., Щербань О. А., Ананевич Е. И.

Резюме. В работе представлены исследования динамики психоэмоционального состояния матерей во время пребывания вместе с детьми в отделении патологии новорожденных. Установлено, что общее пребывание в отделении вместе ребенком не только матери, но и других членов семьи, способствует улучшению эмоционального статуса матери, приобретению ощущения уверенности в собственных силах. Поэтому в отделениях патологии новорожденных необходимо создавать благоприятные условия для пребывания вместе с ребенком не только матери, но и других членов ее семьи.

Ключевые слова: психоэмоциональное состояние, отделение патологии новорожденных, новорожденные, матери.

UDC 616-053.32-08-84

Experience Of Joint Stay Of Mother And The Child In Office Of Pathology Of Newborns Together With Other Members Of The Family

Myzgina T. I., Zyuzina L. S., Scherban O. A., Ananovich E. I.

Summary. In work researches of dynamics of a psychoemotional condition of mothers in a response time together with children in office of pathology of newborns are presented. It is established that the common stay in office together the child not only mothers, but also other members of the family, promotes improvement of the emotional status of mother, acquisition of feeling of confidence of characteristic forces. Therefore in offices of pathology of newborns it is necessary to create the favorable conditions for stay together with the child not only mothers, but also other terms of her family.

Key words: psychoemotional condition, office of newborn's pathology, newborns, mothers.

Стаття надійшла 28.09.2012 р.

Рецензент – проф. Похилько В. І.